

SAMEN VOOR CHRISTELIJKE GGZ

ALS ELEOS WILLEN WE RECHT DOEN AAN DE GELOOFSBELEVING VAN ONZE CLIËNTEN EN DIT OP EEN PROFESSIONELE EN VERANTWOORDE WIJZE EEN PLAATS GEVEN IN ONZE HULPVERLENING. ELEOS STARTTE DAAROM SAMEN MET DE HOOP HET KENNISINSTITUUT CHRISTELIJKE GGZ.

Het instituut wil wetenschappelijk onderzoek doen, innoveren en kennis delen op het gebied van christelijke ggz. Hoe we dat praktisch handen en voeten geven is verwoord in de vijf speerpunten van het instituut.

Speerpunt 1 HET PROFIEL VAN CHRISTELIJKE GGZ VERSTERKEN

Hanneke Schaap is rector van het Kennisinstituut

WAAROM EEN SPECIAAL KENNISINSTITUUT CHRISTELIJKE GGZ?

“In onze samenleving is het christelijk geloof niet meer vanzelfsprekend, en christelijke organisaties zijn dat evenmin. Als je dan toch een ggz-organisatie met een eigen kleur wilt zijn - in antwoord op een duidelijke behoefte aan christelijke hulpverlening - zul je ook uitdrukkelijk invulling moeten geven aan christelijke zorg.

In de eerste plaats vanwege de onschatbare waarde van het Evangelie. Waar zouden we zijn zonder de genade en barmhartigheid van de Heere God, zeker als ons leven op z'n kop staat vanwege psychische klachten? In de tweede plaats om jezelf steeds scherp te houden: hoe geef je handen

en voeten aan de behandeling en begeleiding van cliënten? In de derde plaats is het Kennisinstituut een middel om zichtbaar te maken wat wij anders doen in vergelijking met de algemene ggz, waarom dat essentieel is, en hoe dat uitwerkt in de praktijk.

WAT GAAT HET KENNISINSTITUUT CONCREET DOEN OM CHRISTELIJKE GGZ TE VERSTERKEN?

Binnen het Kennisinstituut staan wetenschappelijk onderzoek, zorginnovatie en kennis delen centraal. Door middel van onderzoek krijgen we inzicht in de manier waarop geloof en psychopathologie met elkaar verweven zijn en elkaar beïnvloeden. Een voorbeeld is de relatie tussen geloof en suïcidaliteit. Pas als je weet op welke manier het in elkaar grijpt en bij welk type cliënten dat het geval is, kun je ook op een goede manier behandelen - en kan preventie en beoordeling ook verbeteren.

Vanuit het Kennisinstituut zullen ook specifieke methodieken worden ontwikkeld. Denk aan de e-healthmodule over christelijk geloof en psychische klachten. Ook gaan we een e-healthmodule voor pornoverslaving maken. Op die manier sluiten we aan bij de levensovertuiging en het denk-kader van de cliënt en maken we ruimte voor de knelpunten hierin. Denk bijvoorbeeld aan iemand die verslaafd is aan porno en zich schuldig voelt naar God toe ('want ik heb er zo'n zootje van gemaakt'). Wanneer geloofsthema's niet bespreekbaar zijn, staan ze herstel in de weg. Aandacht ervoor is dus essentieel. Tegelijk maken we zichtbaar wat onze meerwaarde is als het gaat om de zorg die we geven, en scherpen we dus ons profiel aan.

Een laatste belangrijk punt is dat we onze kennis op het gebied van geloof en hulpverlening willen delen. Met bijvoorbeeld personen uit het pastoraat en hulpverleners, maar ook intern, binnen Eleos en De Hoop, willen we graag mensen toerusten. ▶

kennisinstituut
christelijke ggz

een gezamenlijk initiatief van De Hoop en Eleos

Speerpunt 2 INNOVATIE

Aline Verhoeff, gz-psycholoog bij Eleos, ontwikkelde samen met Wypkjen Glas een e-healthmodule

VOOR WIE IS DEZE E-HEALTHMODULE BEDOELD?

“De module heet ‘psychische klachten en christelijk geloof’ en is in de eerste plaats bedoeld voor mensen met een christelijke levensovertuiging die te maken hebben met psychische problemen of een psychiatrische aandoening. Als je te maken krijgt met psychisch lijden, verandert er iets in je kijk op jezelf, op anderen, op je mogelijkheden of begrenzingsen. Vaak komt er dan een proces op gang dat je zou kunnen omschrijven als een ‘zoektocht naar nieuwe betekenissen’. Die zoektocht zie je dan ook terug in de vragen die gesteld worden, soms hardop, maar vaak in stilte: ‘Waarom overkomt mij dit? Wat is de zin van het lijden dat ik ervaar? Hoe komt het dat ik juist in deze donkere tijd in mijn leven zo weinig ervaar van

God?’ Deze vragen - en de antwoorden daarop - zijn meestal gekleurd door het levensbeschouwelijk perspectief dat iemand heeft. Uit onderzoek blijkt, dat hoe beter het mensen lukt om betekenisvolle antwoorden te vinden op hun levens- en geloofsvragen, hoe meer veerkracht ze hebben. Vaak gaat dat ook samen met een vermindering van psychische klachten en groei in geloof. Deze module beoogt vanuit een christelijk perspectief ondersteunend te zijn bij deze persoonlijke zoektocht naar antwoorden. We hopen dat zo indirect ook een bijdrage wordt geleverd aan de vermindering van klachten of het vergroten van veerkracht.”

WAAROM IS HET EEN ONLINE MODULE?

“Door deze module online aan te bieden, kunnen we heel veel mensen op dezelfde manier van dienst zijn. Ook bieden we mensen de gelegenheid om in alle rust - thuis - het aangeboden materiaal, inclusief opdrachten en oefeningen, te kunnen doorlopen. Veel mensen ervaren juist bij thema’s die heel nauw verbonden zijn met je persoonlijke identiteit aarzeling om hier tijd en aandacht voor te vragen. Ook vinden mensen het bespreken van hun geloofsvragen moeilijk, omdat ze niet goed helder hebben waar ze mee worstelen. Doordat de module (in een beveiligde omgeving!) online is, kan ook de hulpverlener toegang krijgen tot wat de cliënt invult in de module en dit kan heel helpend zijn bij het betrekken van geloofsthema’s bij de behandeling. Een online module geeft dus en de cliënt rust en ruimte voor het nadenken, verwerken en verwoor-

den en het helpt in het therapeutisch gesprek omdat de informatie toegankelijk is voor de hulpverlener.”

HOE KUN JE JE AANMELDEN ALS JE INTERESSE HEBT, WAAR KUN JE TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

“Momenteel zijn de modules alleen toegankelijk voor mensen die zich met een hulpvraag aangemeld hebben bij Eleos. Dit kan dus gewoon via de normale route van aanmelding (zie www.eleos.nl/aanmelden), op verwijzing van de huisarts. Mogelijk komen in de (nabije) toekomst ook modules voor minder complexe problematiek op een meer laagdrempelige manier beschikbaar, bijvoorbeeld via een website.”

Speerpunt 3 WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK DOEN

Behandelaars Matthias Jongkind en Bart van den Brink doen onderzoek naar suïcide

WAT ONDERZOEKEN JULLIE PRECIËS?

“Er is in de media en politiek momenteel veel aandacht voor het thema suïcide. En terecht, want alleen al in Nederland sterven hierdoor jaarlijks bijna 2.000 mensen. Uit wereldwijd onderzoek blijkt dat er onder gelovigen minder vaak suïcide voorkomt. De reden is niet duidelijk. Wij onderzoeken wat geloven tot een beschermde factor maakt. Patiënten van Eleos met een depressie krijgen in het kader van ons onderzoek vragen over suïcidaliteit, geloof en depressie. Daarnaast doen we literatuuronderzoek en analyseren we eerdere suïcides binnen Eleos. We werken ook samen met andere instellingen.”

WAAROM IS DIT ONDERZOEK ZO BELANGRIJK?

“Het kan nieuwe inzichten opleveren voor de behandeling van suïcidaliteit en het voorkomen van suïcide. Bijvoorbeeld door een e-healthmodule te maken voor mensen die suïcidale gedachten hebben. Ook kan het richting geven aan de behandeling, bijvoorbeeld hoe geloof (nog) beter bij de behandeling betrokken kan worden. Patiënten staan doorgaans positief tegenover dit onderzoek omdat het een duidelijke bijdrage levert aan het in kaart brengen van de aard en de ernst van psychische problematiek en er daarbij ook aandacht is voor geloof en identiteit. Door de gegevens voor onderzoek beschikbaar te stellen, kunnen zij uiteindelijk ook anderen verder helpen.”

‘Wij onderzoeken wat geloven tot een beschermde factor maakt’

‘Geloof en psychische klachten zijn immers zo nauw met elkaar verweven, dat het zeker helpend is om ze juist wel te verbinden.’

Speerpunt 4

EXTERN KENNIS DELEN OVER GELOOF EN HULP- VERLENING

Ds. Wijnalda is predikant bij de gereformeerde kerk (vrijgemaakt) in Roodeschool

HEEFT CHRISTELIJKE GGZ MEERWAARDE?

“Ik denk dat christelijke hulpverlening een grote meerwaarde heeft. Wat ik tegenkom zijn mensen die aangeven dat het zo prettig is dat een christelijke hulpverlener je begrijpt. Het biedt veiligheid, je hoeft over zaken als kerkgang of zondagsbesteding niets uit te leggen.

Waar ik in de praktijk tegenaan loop is dat gemeenteleden kerk en hulpverlening bewust beschouwen als twee werelden. Er is wat dat betreft nog veel te winnen. Geloof en psychische klachten zijn immers zo nauw met elkaar verweven, dat het zeker helpend is om ze juist wel te verbinden.”

WAT KAN HET KENNISINSTITUUT BETEKENEN VOOR DE KERKEN?

“Er is veel behoefte aan goede informatie over psychische problemen. Iedereen die werkzaam is in het pastoraat krijgt immers wel te maken met ‘moeilijke mensen’. Hoe ga je daar op een goede manier mee om? Neem bijvoorbeeld iemand die een angststoornis heeft en niet meer naar de kerk durft. Moet je deze persoon stimuleren wel te komen, en hoe ver kun je daarin gaan? Hoe doorzie je het verschil tussen onwil en onvermogen?

Mensen die werkzaam zijn in het pastoraat willen zeker toegerust worden. Wel ontbreekt het hen vaak aan tijd. Toerusting moet dus bij voorkeur praktisch toepasbaar en to-the-point zijn. Wat kun je bijvoorbeeld doen als je hoort over relatieproblemen, of hoe geef je catechese aan jongeren met autisme?

Ik ben ook blij dat er door het Kennisinstituut praktisch onderzoek wordt gedaan. Een onderzoek naar de geloofsbeleving van mensen met autisme bijvoorbeeld, geeft inzicht en praktische handvatten voor de praktijk. Dat is heel waardevol.”

Speerpunt 5

INTERN KENNIS DELEN OVER GELOOF EN HULP- VERLENING

Karin Kleiberg is ambulante woonbegeleider bij Eleos

WAAROM IS ELEOS STEEDS BEZIG MET DE WISSELWER- KING TUSSEN GELOOF EN HULPVERLENING?

“Omdat we ons hiermee willen onderscheiden van andere ggz-organisaties; het is de meerwaarde van christelijke ggz. En omdat we ervan overtuigd zijn dat die professionalisering onze cliënten veel kan bieden, zonder dat we zelf pastoraat willen verlenen. De psychische en geestelijke zaken liggen dicht bij elkaar en beïnvloeden elkaar rechtstreeks. We hopen dat onze cliënten zullen merken goede ondersteuning te krijgen wanneer geloofsvragen hun psyche beïnvloeden of vice versa.”

WELKE CONCRETE ZAKEN WILLEN JULLIE DE KOMENDE TIJD OPPAKKEN?

“We willen dat collega’s zich gesteund voelen in hun zoektocht hoe meerwaarde te bieden, zonder op het vlak van pastoraat te komen. Hoe pak je dat nu aan in concrete situaties? We willen hen ondersteuning geven zodat collega’s zich deskundig voelen op het gebied van geloof en hulpverlening.”